

for a living planet®

KLŪSTI PAR
JŪRAS PLĀNOTĀJU
10 MINŪTĒS

JŪRAS TELPISKĀ PLĀNOŠANA BALTIJAS JŪRĀ

... TAS SĀKĀS AR HAOSU ...

DAŽREIZ ŠĶIET, KA **BALTIJAS**
JŪRA NEVIENAM NERŪP.

TĀ IR PĀRLIEKU NOSLOGOTA UN PIESĀRŅOTA.

KURŠ IR ATBILDĪGS PAR ŠO
KONKURĒJOŠO INTEREŠU
SASKAŅOŠANU UN **DABAS RESURSU**
AIZSARDZĪBU?

... BET HAOSS TIK TURPINĀS ...

**DAŽREIZ ATKAL ŠĶIET,
KA IKVIENS VALDA PĀR
BALTIJAS JŪRU, JO PASTĀV
TĀDS NŌTEIKUMU,
TIESĪBU UN
ATBILDĪBU LABIRINTS,
KURĀ IR PĀRĀK DAUDZ IEINTERESĒTO GRUPU.
TURKLĀT KATRS IESTĀJAS PAR SAVAS
NOZARES VAI NACIONĀLAJĀM
INTERESĒM.**

VĀCIJA

DĀNIJA

LATVIJA

IGAUNIJA

ES ESMU
ATBILDĪGS TIKAI
PAR ZVIEDRIJAS
ZVEJNIECĪBU!

TE NAV NEKĀDAS
PĀRZVEJAS

TIKAI NELIENIET
UZ MŪSU
KUĢU CEĻA

ES PIEŠKIRU ATĻAUKT
VĒJA PĀRKU IZVEIDEI
DĀNIJĀ, MANI NEINTERESĒ
AIZSARGĀJAMĀS
TERITORIJAS

MUMS IR
NEPIECIESAMA
TĪRA
BALTIJAS
JŪRA

PROM NO MŪSU TERITORIJASI!

ZVIEDRIJA

LIETUVA

ES PIEŠKIRU
NAUDU ZEMNIEKIEM.
MANI NEINTERESĒ,
KAS NOTEK NO VIŅU
LAUKIEM

ES PĀRDODU
MAKSLĪGO
MĒSLOJUMU. IR
JAUKI AR JUMS
IEPAZĪTIES!

KRIEVIJA

SOMIJA

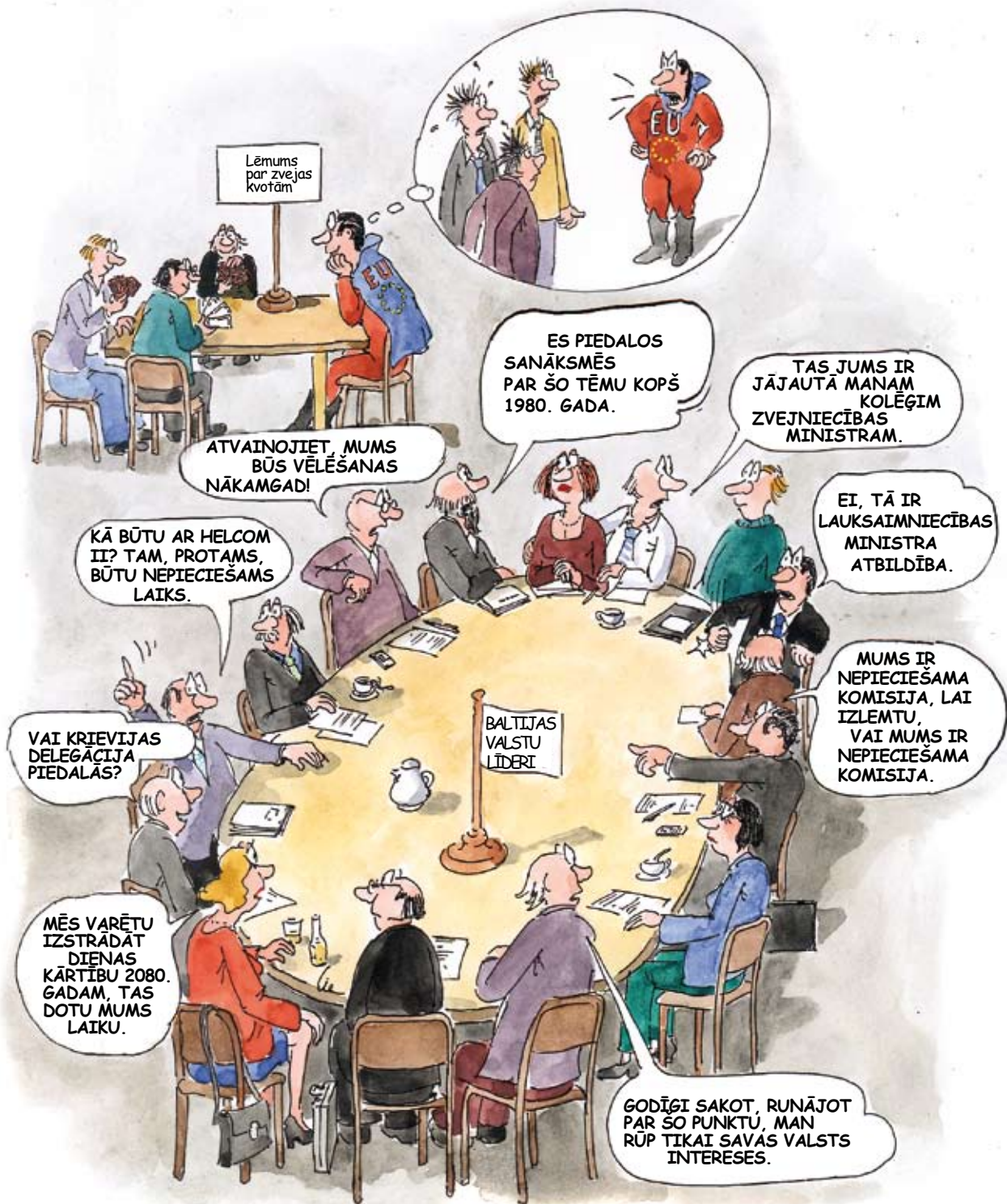
POLIJA

... UN TURPINĀS ...

TIESĪBU, IETEKMJU, ATBILDĪBU
UN NACIONĀLO INTEREŠU
**JŪKLIS BALTIJAS JŪRĀ
PADARA TO SAKĀRTOŠANU
ĻOOOOOOOOOTI LĒNU.**

PAR LAIMI, IR RISINĀJUMS:
TO SAUC "JŪRAS TELPISKĀ
PLĀNOŠANA" (JTP).
IZKLAUSĀS JAU SAREŽĢĪTI
UN TEHNISKI,
BET PATIESĪBĀ JTP TIEK
IZMANTOTA GADU
TŪKSTOŠIEM.

KĀ MĒS TO DARĪJĀM AGRĀK?

**JA, PIEMĒRAM,
PIRMS 1000
GADIEM 9
CILŠU KLANI
VĒLĒJĀS IZMANTOT**

BALTIJAS JŪRU,
KO VIŅI DARĪJA?

**PROTAMS, PIRMĀ
PIEEJA VARĒTU BŪT BIJUSI
KAROT AR VISIEM,
LAI "IEGŪTU"
JŪRU SEV.**

BET KO TAD, JA KAROŠANA NEPALĪDZĒJA?

KLANI DROŠI VIEN SAPRATA,
KA VIŅIEM IR JĀRISINA ŠIS
JAUTĀJUMS DAUDZ MIERĪGĀKĀ VEIDĀ.

**VARBŪT IKVIENS
MĒGINĀJA VIENOTIES
AR IKVIENU?**

**KĀ GAN
VIŅI TO
DARĪJA?**

VARBŪT TĀS BIJA GIGANTISKAS
UN SPRAIGAS DEBATES STARP TŪKSTOŠIEM
CILŠU ĻAUŽU, APSPRIEŽOT ZVEJU, GANĪBAS,
APŪDEŅOŠANU, APMETŅU VIETAS, TERITORIJAS,
AIZSARGĀJAMĀS TERITORIJAS?

VAI TAS NEŠĶIET PAZĪSTAMI?

VAI TAS
MAZLIET
NEATGĀDINA TO,
KAS **PAŠLAIK**
NOTIEK
BALTIJAS JŪRAS
REĢIONĀ?

ŠĀDA PIEEJA
PARASTI TOMĒR
NOVEDA PIE VĒL
**LIELĀKA
HAOSA.**

KO CILTĪM VAJADZĒJA TĀ VIETĀ DARĪT?

IESPĒJAMS, KA **KLANU**
VECĀKIE RISINĀJA
SARUNAS UN SLĒDZA
LĪGUMUS AR CITU KLANU
VECĀKAJIEM, NEMOT VĒRĀ SAVA
KLANA VIEDOKLI. BET BIJA DAUDZ
DAŽĀDU VEIDU, KĀ JŪRU VARĒJA
IZMANTOT. **JĀGĀDĀ** BIJA
ARĪ PAR **APDRAUDĒTĀM**
SUGĀM UN TO
DAUDZVEIDĪBU.

KĀ VIŅI BŪTU TO RISINĀJUŠI?

VISPIRMS KLANU VECĀKIEM

VAJADZĒJA VIENOTIES PAR KOPĒJO NOSTĀJU UN PRINCIPIEM, KURIEM VISI VARĒTU PIEKRIST, LAI NOVĒRSTU TO, KA CILTIS RĪKOJAS TIKAI SAVU INTEREŠU LABĀ. **JŪRA BIJA JĀUZTUR LABĀ STĀVOKLĪ**, TĀTAD PIEPRASĪJUMS PĒC TĀS RESURSIEM NEDRĪKSTĒJA PĀRSNIEGT JŪRAS EKOSISTĒMAS SNIEGTĀS IESPĒJAS.

ŠODIEN TAS IR IZTEIKTS AR JĒDZIENU
"EKOSISTĒMU PIEEJA".

OTRKĀRT, VISIEM KLANU PĀRSTĀVJIEM VAJADZĒJA DOT IESPĒJU IZTEIKTIES. ŠODIEN JŪRAS TELPISKAJĀ PLĀNOŠANĀ TAS TIEK SAPRASTS AR JĒDZIENU "LĪDZDALĪBAS PIEEJA". **VISI JŪRAS IZMANTOŠANAS VEIDI IR JĀAPsver UN VISIEM JĀDOD IESPĒJA BŪT UZKLAUSĪTIEM.**

TREŠKĀRT, VIŅIEM BIJA JĀNOSAKA JŪRAS IZMANTOŠANAS TIESĪBAS, KO MŪSDIENĀS VARĒTU VEIKT AR **"TELPIŠKO ZONĒŠANU".**

ES GRIBU ZVEJOT ŠEIT!

BET TEV JĀTURAS PA GABALU
NO MŪSU SVĒTVIETĀM!

Tas ir veids, kā gudri vadoņi risināja šo situāciju laikā, kad problēmas bija salīdzinoši vienkāršas un saprotamas. Mūsdienās jūras izmantošanas veidu skaits un to intensitāte ir ievērojami palielinājusies un joprojām turpina pieaugt. Labā ziņa ir tāda, ka tā pati senlaiku pieeja ir izmantojama arī šodien:

- JTP ir jāizvirza kā viena no galvenajām prioritātēm (tā nodrošinātu efektīvu pārvaldību reģionālā mērogā)
- JTP nepieciešami skaidri definēti principi (pirmkārt, uz ekosistēmu balstītā pieeja)
- JTP jānodrošina līdzdalības princips (jāņem vērā visas izmantošanas iespējas, jāuzklausā un jāiesaista visas jūras lietotāju grupas)
- Svarīga ir zonēšanas pieeja

Baltijas jūras apsaimniekošana mūsdienās nemaz nav tik daudz mainījusies. Bet lai nu kā, šodien ap jūru dzīvo daudz vairāk cilvēku un jūra tiek uztverta kā brīvi pieejams resurss, ko visi var izmantot gandrīz bez ierobežojumiem. Tas nozīmē, ka Baltijas jūra ir kļuvusi pārāk maza, lai nodrošinātu pieaugošo pieprasījumu pēc telpas.

Lai risinātu šāda veida problēmas uz sauszemes, mēs izmantojam telpisko plānošanu. Arī šeit pastāv dažādi zemes lietojuma ierobežojumi, kurus mēs pat vairs neuztveram kā problēmu, jo dzīve bez tiem vienkārši nebūtu iespējama.

Pieaugot pieprasījumam izmantot jūru kuģošanai, vēja parku būvniecībai, zvejniecībai un dabas aizsardzībai, mums rodas nepieciešamība pēc līdzīgas telpiskās plānošanas sistēmas, lai sabalansētu visas intereses. Baltijas jūru daļa daudzas valstis ar dažādām pārvaldes sistēmām. Mums ir nepieciešams instruments, lai atrisinātu dažkārt savstarpēji konfliktējošās intereses – par laimi, jūras telpiskā plānošana piedāvā mums šo risinājumu.

PIONIERI PASAULES MĒROGĀ?

Baltijas jūras reģions varētu būt pirmais reģions pasaulē, kurā veiksmīgi tiek ieviesta jūras telpiskā plānošana, kas balstīta uz pamatīgu jūras izmantošanas interešu un tām piemērotāko vietu izvērtēšanu, integrējot dažādas intereses un idejas, kā arī nodrošinot dzīvotspējīgu ekosistēmu. Šādā veidā Baltijas jūra var ieiet vēsturē, demonstrējot to, kā dažādas nācijas vienojas par kopīgu resursu izmantošanu, balstoties uz ekosistēmas pieeju un nodrošinot līdzdalību un koordināciju.

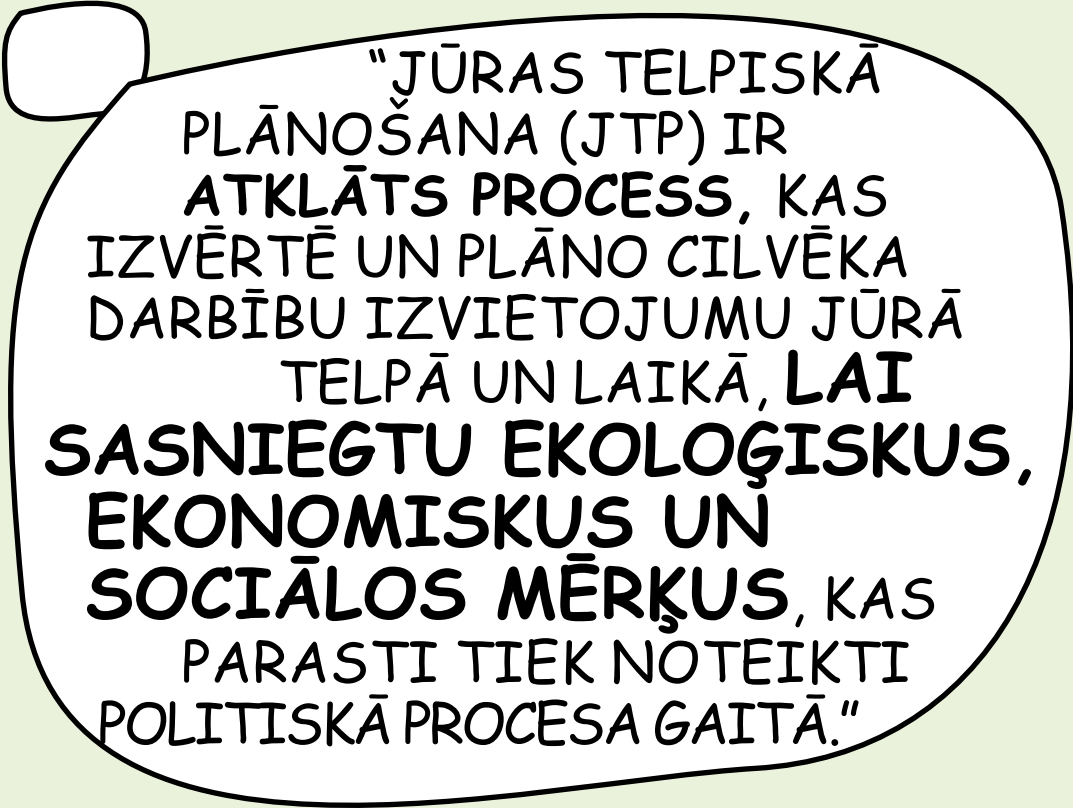
BET KĀ TĀ STRĀDĀ?

Jūras telpiskā plānošana ir instruments, kas var palīdzēt risināt sarežģītus izaicinājumus pārapsaimniekotā pasaulē. Jūras telpiskā plānošana izklausās šausmīgi sarežģīti, bet patiesībā tā nemaz nav.

UN TAGAD IENIRSIM JŪRAS
TĒLPISKĀS PLĀNOŠANAS DZIĻUMOS!

UNESCO DEFINĒ JŪRAS TELPISKO PLĀNOŠANU TĀ:

"JŪRAS TELPISKĀ
PLĀNOŠANA (JTP) IR
ATKLĀTS PROCESS, KAS
IZVĒRTĒ UN PLĀNO CILVĒKA
DARBĪBU IZVIETOJUMU JŪRĀ
TELPĀ UN LAIKĀ, **LAI**
SASNIEGTU EKOLOĢISKUS,
EKONOMISKUS UN
SOCIĀLOS MĒRĶUS, KAS
PARASTI TIEK NOTEIKTI
POLITISKĀ PROCESA GAITĀ."

JTP var raksturot kā daudzpakāpju procesu, kas:

- veido kopīgo vīziju,
- novērtē jūras teritoriju kapacitāti un identificē tās resursu iespējamās lietotājus,
- nosaka vietas, kas vislabāk ir piemērotas konkrētiem izmantošanas veidiem,
- definē, kāds darbības ir atļauts un kas ir jāierobežo, lai nodrošinātu labu jūras vides kvalitāti un augstu produktivitāti ilgtermiņā.

Gala rezultātā tiek iegūts juridiski saistošs plāns. Pēc noteikta laika perioda šāds plāns ir jāpārskata un jāatjauno, ņemot vērā iespējamās izmaiņas, kas pa to laiku varētu būt notikušas.

Jūras telpiskā plānošana sešos soļos:

- 1.** Uzsākot procesu, novērtēt nepieciešamību un vēlmi īstenot JTP procesu, balstoties uz vīziju, stratēģijām, noteiktiem plānošanas principiem un tiesisko ietvaru.
- 2.** Veikt sākotnējo informācijas apkopošanu, kā arī dažādiem jūras lietojuma veidiem piemērotāko teritoriju sistemātisku izvērtējumu.
- 3.** Interaktīvā procesā sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm padziļināti izvērtēt dažādu interešu savietojamību un konfliktus.
- 4.** Izstrādāt uzmetumu jūras telpiskajam plānam, kas ietvertu dažādu izmantošanas veidu un mērķu zonējumu – apspriest plāna uzmetumu un paredzamos izmantošanas noteikumus ar iesaistītajām pusēm.
- 5.** Sagatavot jūras telpiskā plāna gala variantu, kas ietvertu apsaimniekošanas un monitoringa noteikumus, un tad saņemt iesaistīto pušu pēdējos komentārus.
- 6.** Apstiprināt plānu un organizēt tā ieviešanu un monitoringu.

"IESPĒJAMO IZMANTOŠANAS VEIDU KARTĒ"

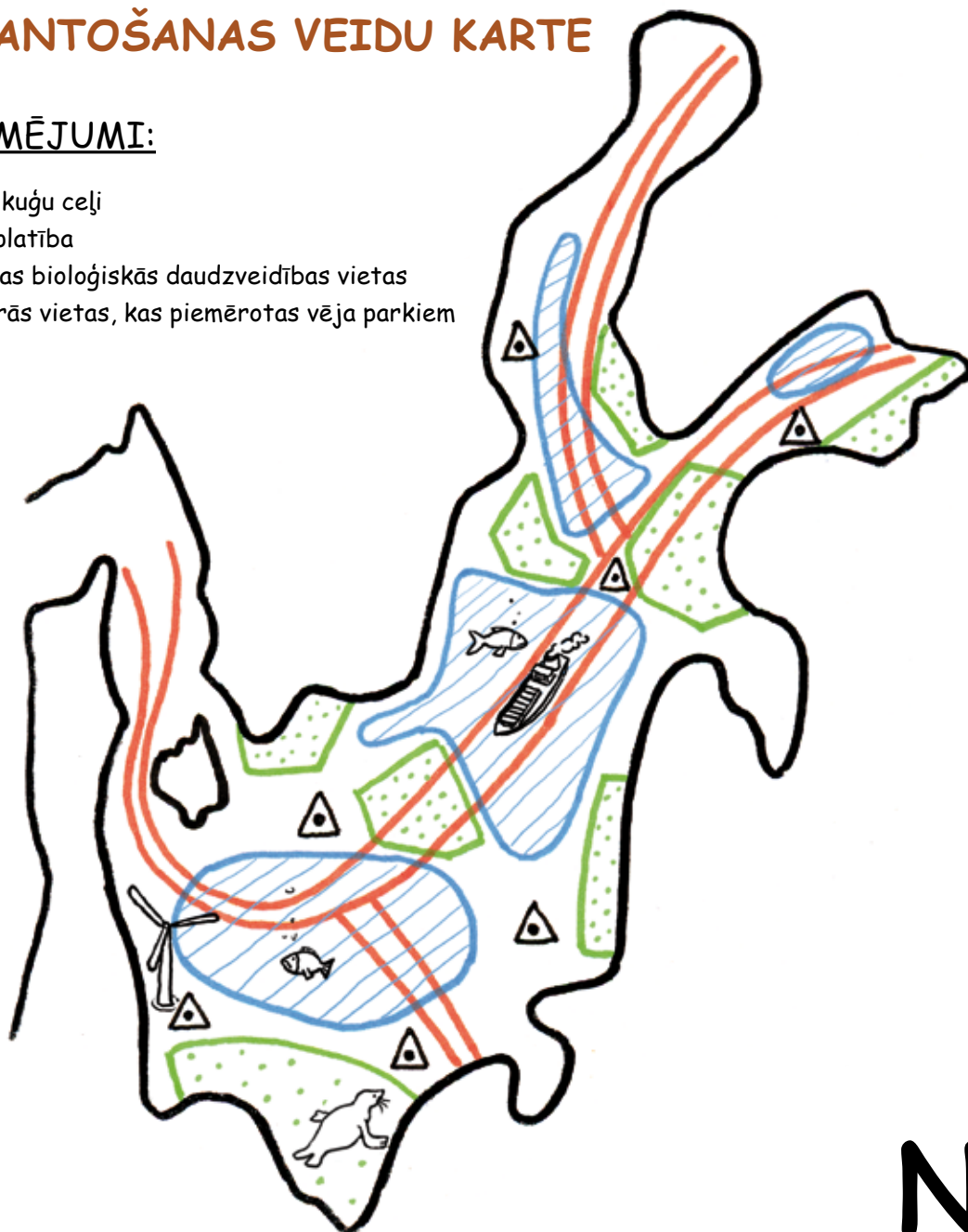
JŪRAS TERITORIJA TIEK IEDALĪTA PĒC TĀS
PIEMĒROTĪBAS DAŽĀDIEM JŪRAS
IZMANTOŠANAS VEIDIEM, BALSTOTIES UZ
ZINĀTNISKIEM ATZINUMIEM UN IESAISTĪTO
PUŠU PIEREDZI. TAJĀ TIEK NOTEIKTAS

VIETAS, KAS IR SVARĪGAS ZIVJU RESURSU
ATJAUNOŠANAI, VIETAS, KAS PIEMĒROTAS
VĒJA PARKU BŪVniecībai, OPTIMĀLIE KUĢU
CEĻI, ZONAS, KAS NODROŠINA BIOLOĢISKO
DAUDZVEIDĪBU, VIETAS, KUR DROŠI VAR
IZVIETOT KABEĻUS UN CAURUĻVADUS,
NOZĪMĪGAS DABAS RESURSU TERITORIJAS,
PIEMĒRAM, NAFTAS UN MINERĀLU
ATRADNES UTT...

BALTIJAS JŪRAS IESPĒJAMO IZMANTOŠANAS VEIDU KARTE

APZĪMĒJUMI:

- /// Labākie kuģu ceļi
- Zivju izplatība
- Nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības vietas
- ▲ Prioritārās vietas, kas piemērotas vēja parkiem

N↑

OTRAJĀ KARTĒ IR
ATTĒLOTAS ESOŠĀS UN
DAŽREIZ ARĪ VIENA AR OTRU
PĀRKLĀJOŠĀS VAI
KONFLIKTĒJOŠĀS INTERESES
UN IZMANTOŠANAS VEIDI.

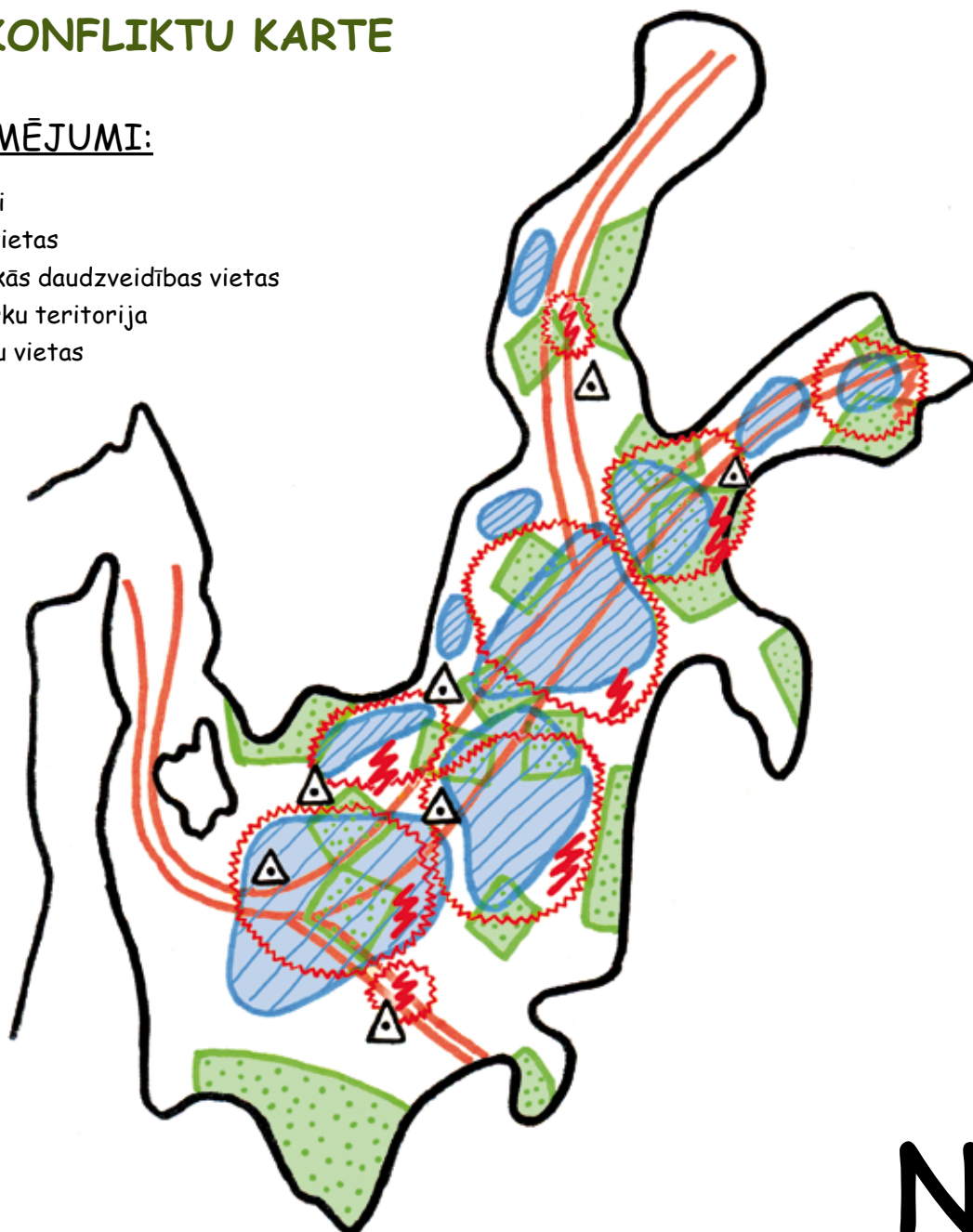
**KĻŪST SKAIDRS, KURĀS
VIETĀS VEIDOJAS
KONFLIKTI UN KUR BŪTU
JĀROD RISINĀJUMI.**

**KARTE ATTĒLO TIKAI
KONFLIKTUS** – RISINĀJUMI BŪS
JĀMEKLĒ, IEVĒROJOT NOTEIKTOS MĒRĶUS,
PRINCIPUS UN PRIORITĀTES. TAS NOTIEK,
IESAISTOT DAŽĀDAS ATBILDĪGĀS
INSTITŪCIJAS, IESAISTĪTĀS PUSES UN
INTEREŠU GRUPAS UN DEFINĒJOT
SAISTOŠUS NOTEIKUMUS VISIEM
IZMANTOŠANAS VEIDIEM.

BALTIJAS JŪRAS IZMANTOŠANAS UN KONFLIKTU KARTE

APZĪMĒJUMI:

- Kuģu ceļi
- Zvejas vietas
- Bioloģiskās daudzveidības vietas
- Vēja parku teritorija
- Konfliktu vietas

N↑

GALVENAIS MĒRĶIS

IR JŪRAS TELPISKĀ ZONĒJUMA PLĀNS,
KAS IDENTIFICĒ UN PĀRVALDA ESOŠĀS UN
IESPĒJAMĀS JŪRAS IZMANTOŠANAS
INTERESES TĀDĀ VEIDĀ, KAS VISLABĀK
ATBILST PRIORITĀTĒM UN MĒRĶIEM,
KO NOTEIKUŠI PROCESA DALĪBNIEKI.

PLĀNS JĀPIEŅEM OFICIĀLĀ POLITISKĀ LĪMENĪ

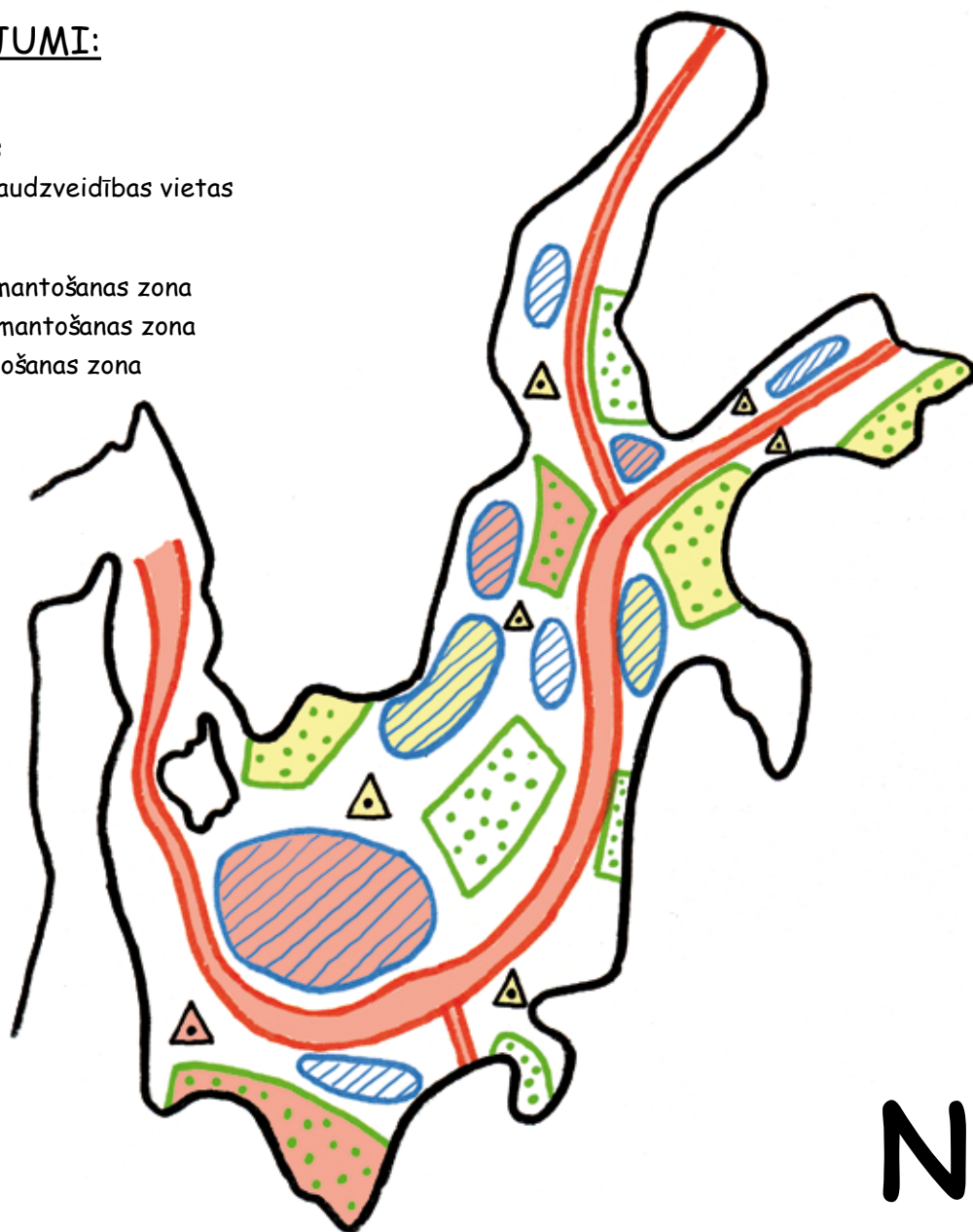
UN TĀ IEVIEŠANAI UN MONITORINGAM
JĀIZVEIDO APSAIMNIEKOŠANAS STRUKTŪRAS,
KAS BŪTU ATBILDĪGAS ARĪ PAR ATĻAUJU
IZSNIEGŠANU UN IEROBEŽOJUMU NOTEIKŠANU
KONKRĒTIEM JŪRAS IZMANTOŠANAS VEIDIEM
KONKRĒTĀ TERITORIJĀ. REZULTĀTĀ PLĀNS
BŪS DOKUMENTS, UZ KURU BALSTĪT TĀLĀKO

**JŪRAS ATTĪSTĪBU UN
APSAIMNIEKOŠANU.**

BALTIJAS JŪRAS TELPISKĀ ZONĒJUMA PLĀNS

APZĪMĒJUMI:

- // Kuģu ceļi
- Zvejas vietas
- Bioloģiskās daudzveidības vietas
- ▲ Vēja parki
- Vispārējās izmantošanas zona
- Prioritārās izmantošanas zona
- Īpašās izmantošanas zona

Plašāka informācija par jūras telpisko plānošanu:

www.panda.org/baltic

www.bef.lv

www.baltseaplan.eu

Sazinieties ar Baltijas Vides Forumu Latvijā:

bef@bef.lv

Tālrunis: (+371) 67357555

Autortiesības pieder WWF Vācija, Frankfurte (2010)

Visas tiesības ir rezervētas

Šo brošūru izstrādāja WWF Vācija projekta “Jūras telpiskās plānošanas ieviešana Baltijas jūrā”(BaltSeaPlan) ietvaros

Teksts un ideja: Joahens Lamps (Jochen Lamp) un Mihele Štolca (Michèle Stoltz), WWF Vācija; Karls Vāgners (Karl Wagner)

Ilustrāciju autors: Ēriks Lībermans (Erik Liebermann)

Koordinācija: Heike Muldorfere (Heike Mühldorfer), WWF Vācija

Dizains: Judīte Ulemanē (Judith Uhlemann), www.uhlemann-design.de

Izstrāde: Rainers Litijs (Rainer Litty), WWF

Tulkojums: Dace Vītiņa, BEF Latvija

Drukāts: SIA „GANDRS” poligrāfija

Drukāts uz 100% otrreiz pārstrādāta papīra

BaltSeaPlan projektu (2009-2012) kopīgi īsteno 14 partneri no Vācijas, Polijas, Dānijas, Zviedrijas, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Kopā viņi strādā, lai jūras telpiskā plānošana Baltijas jūras reģionā kļūtu par realitāti: iesaistot jūras izmantošanā ieinteresētās puses, analizējot esošās un plānotās jūras attīstības tendences, izstrādājot jūras pilotteritoriju telpiskos plānus un cenšoties ietekmēt nacionālos normatīvos aktus, veicinot tālredzīgu, aktīvu un integrētu jūras apsaimniekošanu, kas ņemtu vērā dažādu izmantošanas veidu kumulatīvās ietekmes. Vairāk informācijas par projektu un tā rezultātiem skatīt www.baltseaplan.eu

BaltSeaPlan daļēji finansē Baltijas jūras reģiona programma 2007-2013, kas veicina reģionālo attīstību ar starptautiskās sadarbības palīdzību. Šī publikācija ir izstrādāta ar Eiropas Savienības atbalstu (<http://europa.eu>). Visu atbildību par publikācijas saturu uzņemas WWF un tā nekādā veidā neatspoguļo Eiropas Savienības viedokli.

WWF ir viena no pasaules lielākajām un pieredzējušākajām neatkarīgajām dabas aizsardzības organizācijām ar gandrīz 5 miljoniem biedru un atbalstītāju un ar globāla mēroga sadarbības tīklu 100 valstīs.

WWF misija ir apstādināt planētas dabiskās vides degradāciju, lai veidotu tādu nākotni, kurā cilvēki dzīvotu harmonijā ar dabu:

- saglabājot pasaules bioloģisko daudzveidību
- nodrošinot ilgtspējīgu atjaunojamo dabas resursu izmantošanu
- atbalstot piesārņojuma un izšķērdīga patēriņa samazināšanu

WWF Vācija

Piekrastes un jūras nodaļa
Baltijas jūras projektu birojs
Beghinenhaus
Knieperwall 1
D-18439 Stralsund
Tel. +49 3831 297018
Fax +49 3831 297599
stralsund@wwf.de
www.wwf.de